

LA EPISTOLA A LOS HEBREOS

YA'A KUU CARTA KUA'AN NUU ÑAYIVI HEBREO

Jā ní ka'an Dios jíin yú'u Sé'e-ya

1 Tiní jínu te tiní modo nī ka'an Dios jíin ndíyi táa-yo ondé aná'án, nī ka'an-ya jíin yú'u cháa nī kajani tu'un-ya. ²Te vina kúu kivi sándi'í-na. Te nī ka'an-ya jíin-yó jíin yú'u Sé'e-ya. Te nuu Sé'e-ya-ún nī ja'a ndi'i-ya táká ndatíñu. Te suni jíin Sé'e-ya-ún nī sá'a-ya ñúyivi. ³Te ndíi ncháa Se'e-ya-ún nátu'un ndíi ncháa máá-yá. Te iin núu-ni káa-i nátu'un káa máá-yá. Te tñin-i taká ndatíñu jíin fuerza tu'un ká'an-i. Te nī nasándoo-i yóo taká kuachi-yó. Yúan-na te nī nungoo-i ichi ndává'a máá I'a ñá'nu onde andívi. ⁴Te ñá'nu xaag-gá nī nduu Se'e-ya-ún vása táká ndajá'a-yá, chí kánúú-gá sí'ví-i vása sí'ví táká ndajá'a.

Ñá'nu-ga Se'e-ya vása ndájá'a ándívi

⁵Xí ndé jíin ndájá'a ní ka'an Dios sa: Róo kúu Se'e-ri, te ruu kúu Taa-ro vina, nī kachi-ya náún. Xí, ruu kuu táa-i, te máa-i kuu se'e-ri, nī kachi-ya náún. ⁶Te suni ká'an-ya tú'un yá'a kivi já ndíi Se'e núu-yá iní ñuyivi: Taká ndajá'a Dios ná

chíñú'un-yá-i. ⁷Te tu'un ndajá'a-yá ká'an ndija-ya: Nátu'un kée tachi súan jíka ndajá'a-yá sá'a-ya, te máá já káatíñu nuu-yá ndúu yáá ñú'un sá'a-ya, áchí-ya. ⁸Ko tu'un yá'a ká'an Dios jíin Sé'e-ya: Máá-ró kúu Dios, te mesa tá'ú-ró tíñu koo ní káni ní kuiá, te bastón ndaa kúu bastón tñin-ró tá'ú-ró tíñu iní ñuu-ro. ⁹Kúsiñ iní-ro jíin tíñu va'a te jito u'u-ro tíñu káñáa. Já yúan I'a, kúu Dios máá-ró, nī ji'i-gá-ya róo jíin aceite ja kúsiñ iní-ro sá'a vása táká-ga tá'an-ró, áchí Dios jíin Sé'e-ya. ¹⁰Te suni ká'añ-ya: Máá-ró kúu Jito'o, te onde xnáñúú ní sá'a-ró ñuyivi. Te andívi chí tíñu nī sá'a nda'a-ro kúu. ¹¹Tíñu nī sá'a-ró-ún, chí naa, ko máá-ró, chí ío-ro ní káni. Te taká ndatíñu nī sá'a-ró-ún, chí kutú'ú nátu'un iin sa'ma, ¹²te nátu'un iin tikachi súan natuu-ro te nasama jíná'an, ko máá-ró, ma násama kuti-ro, te kuia-ro ma ndí'i kuti, áchí Dios jíin Sé'e-ya. ¹³Xí ndé jíin ndájá'a ní ka'an Dios sa: Jungoo-ró ichi ndává'a-ri nini ná chúkú-rí taká ñayivi kájito u'u róo, kuu-i teyu

kuxndíi ja'a-ro, ni kachi-ya náun.
 14 Á nasu ní xndéché-yá ndajá'a-yá
 te nátu'un mozo ni tájí-yá kuangoyo
 náva'a kuatíñu nuu ñáyivi ná ní'in
 tá'u-í kaku-i saa.

Tu'un kánúú já náma-ya yóó

2 Jínu ñú'ún já chú'un va'a ini-yo
 táká tu'un ni kajini so'o-yó-ún
 núsáá, chi nú túu te sanaa te sía-yo
 tú'un-ún. 2 Chi tu'un ni kaka'an
 ndajá'a-yá ni kendo ndaa. Te taká
 ñáyivi ní'in ini jíin ñáyivi tú ní
 kájandatu, vatu-ni ni ní'in-í ya'u-i.
 3 Te yóó, ndasa kaku-yó nú sío-ni-yó
 kóto-yó tú'un kánúú-ún ja náma-ya
 yóó núsáá. Chi xnañúú-gá ni jani
 ndijin máá Jító'o-yo tú'un-ún.
 Yúan-na te chaá ni kajini so'o tu'un
 ni ka'an-ya, ni sákútu-dé tu'un-ún
 ini-yo. 4 Te Dios, ni chindéé ní
 chituu-ya-dé ja ní kajani ndaa-de
 tu'un-ún, te ni kasá'a-de tuni
 jíin tíñu ñá'nu jíin sín sín tíñu
 ja nánaa iní-yo sá'a. Te ni ja'a-ya
 Espíritu Santo nuu ná iin ná iin-de
 ndasa ni jata'an ini máá-yá.

**Ni jito nchaá Jesús tundó'o
 kii nuu máá-yó**

5 Chi tú ní ja'a-ya tú'un tá'u
 táká ndajá'a tíñu nuu ñáyivi já
 cháa-ún ja kaka'an-yo tú'un-ún.
 6 Ko ío iin tutu nuu ká'an ndaa iin
 chaá: Naja núku'un ini-ní ja kúu
 chaá, chi tú káxáan-dé. Te naún
 kúu máá Sé'e chaá ja ndíto-ní-ya.
 7 Ni nasásúchí núu-ní-ya vásá táká
 ndajá'a. Yúan-na te ni sáná'nu-ní-ya.
 Te ni kaka'an jíin'ún ñáyivi jíin-yá
 ni sá'a-ní. Te ni jani-ní-ya tá'ú-yá
 tíñu nuu táká tíñu ni sá'a nda'a-ní.
 8 Ni chúkú-ní táká ndatíñu chi

ja'a-yá kájandatu nuu-yá. Achí
 tutu. Chi taká ndatíñu kájandatu
 nuu-yá, ni sá'a Dios. Te tú ni iin ja
 tú jándatu nuu-yá ío. Ko té chá'an-ga
 kuni-yo já kuándatu taká ndatíñu
 nuu-yá. 9 Ko vina a kájini-yo núu
 Jesús, I'a ni ndusúchí núu, vásá
 táká ndajá'a. Te ni ndo'o-ya te ni
 jíi-ya. Te ja yúan ní nduñá'nu-ya
 te ni kaka'an jíin'ún-i jíin-yá. Te
 ja síkí tú'un luu ío ini Dios, te ni
 jíi-ya já'a táká ñáyivi. 10 Te Dios,
 ni sá'a-ya táká ndatíñu, te tíin-ya
 táká ndatíñu, te ncháka-ya kuá'a
 sé'e kingoyo-i nuu ndíi ncháa. Ja
 yúan ní io va'a ja ndó'o máá Jesús,
 I'a náma-ya-í, sá'a Dios, náva'a
 yija va'a Jesús jíin túndó'o-ún.
 11 Chi Jesús, máá I'a sándoo, jíin
 ñáyivi ní kandundoo, onde iin-ni
 nuu Dios vaikoyo. Ja yúan tú kúka
 nuu Jesús skúnání-yá-i ñani-ya.
 12 Chi ni ka'an-ya: Kastu'ún-ná
 sí'ví-ní nuu táká ñani-ná, te ma'ñú
 tku'ni nakana jaa-ná níí, áchí-ya.
 13 Te suni ká'an-ya: Ruu kandíja-ri
 nuu-yá. Te inga jínu ká'an-ya: Yá'a
 nde'é-ró kánchaá-ri jíin táká se'e
 ni ja'a Dios nuu-rí, áchí-ya. 14 Te
 nátu'un ni kakaku taká se'e modo
 ñáyivi, suni súan ni kaku máá
 Jesús, náva'a kuu kuu-ya te yúan
 xnáa-yá kui'na já tíin kue'e kuu-yo.
 15 Te suni náva'a kuu nama-ya táká
 ñáyivi kájatíñu sáni níí vida-i
 nuu kuí'na, kuachi ja ní kayu'ú-i
 kuu-i. 16 Chi tú ní tíin-ya ndá'a
 máá ndájá'a, chi sua ni tíin ndija-ya
 ndá'a táká tata Abraham. 17 Te yúan
 níni ní nasama-ya nátu'un kándaa
 taká ñani-ya, náva'a kuu-ya iin
 sutu ñá'nu ja kúndá'ú ini-ya yóó,
 te skíkuu-ya táká tíñu kuní Dios,

náva'a kuanchaꝝ-ya táká kuachi ñayivi. ¹⁸Chi ni ndo'o máá-yá ja ní jito nchaꝝ tá'an yuán jíin-yá. Te ja yuán kúu chindéé chítuu-ya ñáyivi nú jito nchaꝝ tá'an-ún jíin-i.

Ná'nu-ga Jesús vásá Moisés

3 Náni máni, ká'io ndoo-ró. Ja yuán ní kana ká'nu-ni-ya xiní-ro jíin máá-rí ja nó'on-yo ándívi. Ná ndé'é-ró ndasa ni sá'a Jesús, I'a kúu apóstol, I'a kúu sutu ñá'nu, ja kákandíja-yó-yá. ²Chi ni skíkuu va'a-ya jíin Dios, I'a ni chaa tiñu sikí-yá, nátu'un ni skíkuu va'a Moisés jíin vé'e-ya. ³Ko Jesús, ví'í-gá ni nduñá'nu-ya vásá Moisés, nátu'un chaa jáni ve'e, ví'í-gá kúñá'nu-de vásá vé'e-ún. ⁴Chi taká ve'e, kúva'a sá'a chaa. Ko I'a sá'a taká ndatiñu kúu máá Dios. ⁵Chi Moisés, nátu'un mozo ni skíkuu ndija-de jíin vé'e Dios. Te ni ka'an ndaa-de taká tu'un ja kuní-ya já kuéé-ga ka'an-de. ⁶Ko ni skíkuu Cristo nátu'un iin se'e jíin vé'e Dios. Te ve'e-ún kákuu yóó, nú kuiñi ni'in-yó te kákusi iní-yo jíin tú'un kañukuu iní-yo ondé kivi ndí'i-na.

Tu'un ndetátú-yo

⁷Ja yuán ní kuu nátu'un ká'an Espíritu Santo: Vina te ná kúni ná'in-ró tú'un ká'an-ya, ⁸te ma ndúndava iní añu-ro, nátu'un ni kasáni'in iní-ro kivi ní jito nchaꝝ-rí róó onde nuu ñú'un té'é. ⁹Te yuán ni kajito nchaꝝ ndíyi táa-ro rúu. Te ni kajini-de tiñu ni sá'a-rí jíin-de uu xiko kua. ¹⁰Ja yuán ní kití iní-ri nuu ñáyivi-ún. Te ni ka'an-ri: Nene kásana-i iní añu-i, te tú ní kájiní-i ichi-rí. ¹¹Yuán ní kití iní-ri, te ni

ka'an ni'in-ri ja má kivi koyo kuti-í nuu ndetátú-ri, áchí-ya. ¹²Náni, núsáa te koto va'a-ró máá-ró jíiná'an-ró, náva'a ma kóo ni iin-ró jíin añu ñáa ja tú kándíja kuti, te kuxio-ró nuu Dios, I'a chakú sá'a. ¹³Te ndita'an kivi ná ká'an nda'ú-ro jíin tá'an-ró, nini káka'an-yo já vina kúu vina, náva'a ma sáni'in iní ni iin-ró sá'a kuachi jíin tú'un xnda'ú. ¹⁴Te nú kuiñi ni'in-yó jíin tú'un ni kejá'a-yó jíin ondé kivi ndí'í-na, yuán-na te iin-na kákuu-yó jíin Cristo. ¹⁵Chi súan ká'an: Vina te ná kúni ná'in-ró tú'un ká'an-ya, te ma ndúndava iní añu-ro, nátu'un ni kasáni'in iní ndíyi táa-ro sáa. ¹⁶Chi ñayivi ní kenda koyo jíin Moisés iní ñuu Egipto, ni kajini so'o-i tu'un ni ka'an-ya, te ni kasáni'in iní-i, vasa tú ndí'i-i. ¹⁷Te ndé nuu ní kití iní-ya úu xiko kua-ún núsáa. Á nasu nuu ñáyivi ní kásá'a kuachi-ún náún. Te ni kánaa máa-i onde nuu ñú'un té'é. ¹⁸Te ndé jíin ní ka'an téyí-yá ja má kivi koyo kuti-í nuu ndetátú-ya. Á nasu jíin ñáyivi tú ní kajandatú nuu-yá-ún náún. ¹⁹Te kájiní-yo já tú ní kúu kivi koyo kuti-í, kuachi ja tú ní kákandíja-i.

4 Ná yú'ú-yo núsáa, chi vasa ío ná'in-ga tu'un ni keyu'u-yá ja kivi koyo-yó ndetátú-yo jíin-yá, ko sanaa te iin-ró ma kundéé-ró ní'in-ro tú'un-ún. ²Chi suni ni kajini so'o-yó tú'un va'a-ya, nátu'un máá ñáyivi-ún. Ko tú ní ní'in tiñu tu'un ni kajini so'o máa-i, kuachi ja tú ní kákandíja-i. ³Ko yóó, ja kákandíja-yó, kivi koyo-yó nuu ndetátú-ya, nátu'un ni ka'an-ya: Ni ka'an téyí-rí kivi ní kití iní-ri, ma kivi koyo kuti-í nuu ndetátú-ri, áchí-ya, vasa a ni jinu

ndi'i tiñu ni sá'a-ya ondé kivi ní jukuiñi ñuyivi. ⁴Chi ío ñin tutu nuu yóso tú'un ni ka'an-ya sikí kivi usiá: Ni ndi'i ni sá'a Dios taká tiñu-ya, te ni ndetatú-ya kivi usiá, áhí. ⁵Te inga tu'un ká'an yá'a: Ma ndívi koyo kuti-í nuu ndetatú-ri, áhí. ⁶Te ñayivi ní kajini so'o tu'un-ya xná'an-ga, tú ní kivi koyo-i, kuachi ja tú ní káandatu-i nuu-yá. Ko kivi ná'ín yakú ñayivi. ⁷Te ja yúan ní jani tuku-ya ingá kivi. Chi ni kuu kua'a tiempo te jín yú'u David ni ka'an-ya já vína kuu kivi-ún, nátu'un a ni ka'an-ri ndivi'a: Vina te ná kúni ná'ín-ró tú'un ká'an-ya, te ma ndúndava iní añu-ro, áhí. ⁸Chi nú ní já'a Josué ñin nuu ndetatú-i jíná'an-i, yúan-na te ma ká'an-ga Dios sikí ingá kivi cháa núu. ⁹Ja yúan kéndoo ná'ín ñin nuu ndetatú ñayivi Dios. ¹⁰Chi cháa kivi nuu ndetatú-ya, ndetatú-de taká tiñu sá'a-de, nátu'un ndetatú máa Dios taká tiñu ni sá'a-ya. ¹¹Ná ndúkú ndéé-yó kivi-yó núu ndetatú-ya yúan núsáa, náva'a tú jungava ni ñin-yó, nátu'un máa-i, ja tú ní káandatu-i sáa. ¹²Chi tu'un Dios, tu'un chakú, tu'un ni'in kuu, te xaan-gá vásá machete uú yu'u. Te kúndéé káan onde kúsín iní jín añu-yo, te suni sásín onde nuu káñutá'an yiki jín méke, te nándúkú víi ndasa jáni iní-yo jín ndása cháa iní añu-yo sá'a-yó. ¹³Te tú ni ñin ndatíñu yísá'i nuu-yá. Chi taká-ni núña sikí, te ká'jín ndijín nuu I'a naki'in cuenta.

**Jesús kuu sutu ñá'nu-ga
ká'an-ya já'a-yo**

¹⁴Núsáa te káñava'a-yó ñin sutu ñá'nu. Máa Jesús Se'e Dios kuu-ya

já ní ndivi-ya ándívi. Ja yúan ná kuñi ni'in-yó jín tú'un káka'an-yo. ¹⁵Chi tú káñava'a-yó ñin sutu ñá'nu ja má kuu ta'u'u iní-ya yóo sikí já vítá iní-yo, chi sua ñin núu-ni ni jito nchaa-i-ya nátu'un yóo, ko tú kuachi ní sá'a-ya. ¹⁶Núsáa te ná chúndéé iní-yo jáa-yo núu mesa-ya, nuu kúndá'ú iní-ya yóo, náva'a sá'a-ya tóká'nu iní nuu kuáchi-yó, te ni'in-yo tú'un luu ío iní-ya hora ja kánandi'i-yó-ún.

5 Chi taká sutu ñá'nu ja ní kaji-ya má'ñú ñayivi, ni jani-ya sutú-ún ja ká'an-de ja'a ñayivi núu Dios, te soko-dé ndatíñu te ka'ni-dé kití núu-yá ja sikí kuáchi-i. ²Te sutu-ún, kuu ka'an vítá-de jín ñayivi tú tu'a jín ñayivi kájika sana, chi suni máa-de, vítá xaan iní-de. ³Te ja yúan jínu nú'ún já súni ka'ni-dé kití núu-yá ja sikí kuáchi máa-de, nasu máa ñin ja sikí kuáchi ñayivi. ⁴Te ni ñin cháa, ma kuu sáñá'nu-de máa-de ja kuu-de sutu, chi sua Dios kuu I'a kaji cháa-ún, nátu'un ni kaji-ya Aarón. ⁵Suni súan Cristo, tú ní sáñá'nu-ya máa-yá ja ní nduu-ya sutú ñá'nu, chi sua máa Dios, ni jani-ya I'a-ún, te ni ka'an-ya tú'un yá'a jín-yá: Róo kuu Se'e-ri, te ruu kuu Táa-ro vína, áhí-ya. ⁶Te suni ká'an-ga Dios inga tu'un: Ní káni kuu-ró sutú cuenta Melquisedec. ⁷Te Cristo, nini chakú-ya ñuyivi yá'a, onde jín ndúcha núu-yá ni nde'e kó'o-yá ja ní jikan ta'u-yá. Te ni ka'an nda'ú-ya jín máa Dios, I'a kuu nama-ya náva'a ma kuu-ya núu. Te ja súan ni chiñú'ún-yá Dios, te ni jini so'o Dios. ⁸Te vasa Se'e Dios kuu-ya, ko jín túndó'o ni kii sikí-yá

n̄i kutu'a-ya ndasa kuandatu-ya. ⁹Te nuu ní yija va'a-ya, te n̄i nduu-ya I'a nama taká ñayivi káandatu nuu-yá, te kuchaku-i ní káni. ¹⁰Te n̄i chaa Dios tiñu siki-yá ja ní nduu-ya sutú ñá'nu cuenta Melquisedec. ¹¹Te ío kua'a tú'un ndatu'ún-yó siki-yá. Ko yíi kaa ja káni káji-rí tu'un nuu-ro, kuachi ja kókon so'o-ró. ¹²Vina ní kákuu-ró maestro núu, ch̄i ío kua'a tiempo kákandija-ró, ko jínu ñú'ún ja ingá jínu stá'an iin chaa nuu-ro ndasa kéj'á'á tú'un Dios. Núsáa te kájinu ñú'ún-ró leche, nasu ndéyu ndáva. ¹³Ch̄i nú máa-ni leche káji'i-i, tú kájuku'un va'a ini-i jíin tú'un ndaa, kuachi ja súdehi yíkin kákuu-i. ¹⁴Ko ndeyu ndáva kúu ja kée ñayivi ní kayija, ch̄i a n̄i kakutu'a-i te kájinu va'a-i ndéja kúu ja va'a ja ú'u.

Ná kúxnúu-yó te ná kuñi n̄i'in-yó

6 Núsáa te ná skéndo-yó tú'un núu Cristo, te ná kánduu-yo náva'a yija va'a-ga ini-yo. Te ma náki'in jáa tuku-yó ondé ja'a ja nákanu ini-yo ndasa n̄i kasá'a-yó tíñu ñáá, ndasa n̄i kandija-yó núu Dios, ²jíin tú'un jánducha, jíin tú'un xndée-yó ndá'a-yo xiní ñayivi, jíin tú'un ja náchaku-i ma'ñú ndívi, xí jíin tú'un ja tá'nu ndatu-i ní káni. ³Te tíñu yá'a sá'a ndija-yó te nú ná kuá'a máa Dios tu'un. ⁴Ch̄i nú ío ñayivi já á n̄i kájuku'un ini-i iin jínu, te nú n̄i káta'ni-i ta'u ándívi, te nú suni n̄i kani'in-í tá'an-i Espiritu Santo, ⁵te nú suni súan n̄i káta'ni-i tu'un va'a Dios jíin táká fuerza kuia chaa, ⁶yúan-na te nú ndu'ich̄i ini-i-ya, te ma kúu kuti ndéj'á'á jáa-i ja nákanu ini-i sá'a-yó, ch̄i sua kája'ni túku-i Se'e Dios

jika cruz, te kája'a-i tuka nuu-yá nú súan. ⁷Ch̄i nú kua'a jínu kúun sau núu iin ñu'un te ndí'i-ni-cha jí'i, te já'a yua kuatíñu máa cháa kájuu-ún, yúan-na te kúsi iní Dios jíin ñú'ún-ún. ⁸Ko nú máni iñu jíin ncháa kána nuu ñú'ún-ún, yúan-na te jita iñ ñú'ún-ún. Te yachi naa, ch̄i kit̄i ini jito'o jíin, te iin kivi te kayu. ⁹Ko ja siki róo jíná'an-ró, ñáni máni, vasa káka'an-ri tu'un yá'a, ko káñukuu ini-ri ja ná sá'a-ga-ro tíñu va'a ja kánúu sá'a chaa a n̄i kaku. ¹⁰Ch̄i nasu I'a ñáa kúu Dios ja náa ini-ya tíñu kásá'a-ró, ch̄i ja siki s'ívi-yá te n̄i kakundá'u ini-ro taká ñayivi ndóo, te suni kákuu-ró jíin ondé vina. ¹¹Te kákuu-ri ja ná iin ná iin-ró ná kúkuu-ró jíin súni tíñu-ún ondé kivi ndí'i, náva'a skíkuu va'a-ró ndasa kuní tu'un káñukuu ini-ro. ¹²Te ma kóo uun ini-ro jíná'an-ró, ch̄i sua ná ndáku-ró ñayivi já ní'in-í tu'un n̄i keyu'u-yá, sá'a tu'un kákandija-i jíin já ká'io paciencia ini-i. ¹³Ch̄i kivi ní keyu'u Dios nuu Abraham, n̄i ka'an téyíi-yá jíto jíin núu máa-yá, ch̄i tú ní kúu ka'an téyíi-yá ja ingá i'a kúñá'nu-ga kuu testigo-ya. ¹⁴Te n̄i ka'an-ya: Jandaa ja chindéé chítuu ndija-ri róo, te ndea xa'an-ro sá'a-ri, áchi-ya. ¹⁵Te ja yúan súan jíin paciencia n̄i jandéé iní Abraham, n̄i ndatu-de, te vásá ní ni'in-dé tu'un n̄i keyu'u-yá. ¹⁶Ch̄i taká chaa, káka'an téyíi-de nuu iin ja kúñá'nu-ga vásá máa-de, te jíin tú'un téyíi-ún kúndaa iñ iní-de siki tú'un kástátá'an-de. ¹⁷Te kuní Dios stá'an ndijin-ya núu ñayivi xín tá'u, ja má nátu'u kuti ini-ya tú'un n̄i keyu'u-yá nuu-í. Te ja yúan ní ka'an téyíi-yá, ¹⁸náva'a yóo,

ja ní kanatu'ma-yó-yá, ná ndúndéé xáan iní-yo, te kundikín-yo tú'un káñukuu iní-yo, chí jíin úu tu'un yúan ma kúu kuti xndá'ú Dios, ja nátu'u iní-ya. ¹⁹Káñukuu iní-yo tú'un-ya-ún, te ja yúan kéndoo n'i'in kéndoo kútu añú-yo, te yúan sá'a ja nátu'un kívi-yó iní cuarto ii xáan íchi yatá sá'ma ndíta kaa. ²⁰Te iní yúan nì kivi Jesús xna'an-ga vásá máa-yó. Te ní káni ní nduu-ya iin sutu ñá'nu cuenta Melquisedec.

Cuenta Melquisedec

7 Chi cháa Melquisedec, rey ñuu Salem jíin sutú nuu máa Dios ñá'nu, nì kuu-de. Te nì kenda-de nì janata'an-de Abraham kivi ní naxió káva cháa-ún ja ní jaka'ni-dé kua'a rey. Te nì jikan ta'u-dé ja'a Abraham. ²Te suni nì ja'a Abraham iin sikì uxí ja táka ndatíñu nuu-dé. Te sí'vi núu-de kúu Melquisedec, ja kuní ka'an: Rey sá'a tiñu ndaa. Yúan-na te suni nání-de rey Salem, ja kuní ka'an; Rey ndíso tu'un vindáa vinené. ³Tú tãa-de, tú náa-de, ni tata-de. Te suni tú kivi ní kaku-de, ni tú kivi kúu-de, chí nì nduu-de nátu'un máa Sé'e Dios. Chi cháa-ún, iin sutu ní káni kúu-de. ⁴Nde'é ndasa nì kuñá'nu-de, chí tatá ñúu-yo Abraham, sikì táka ndatíñu nì janchara-de nuu rey, nì ja'a-de iin sikì uxí nuu cháa-ún. ⁵Te cháa kákuu se'e Leví ja kákuu sutu, nì ta'u tíñu nuu-dé ja kí'in-de iin ja sikì uxí nuu ñáyivi nátu'un ká'an ley. Te kí'in-de nuu ñaní-de vasa suni chí Abraham nì kenda koyo-de. ⁶Te Melquisedec, vasa tú ní kenda tata-de chí ñáyivi-ún, ko nì ki'in-de iin ja sikì uxí nuu

Abraham, te nì jikan ta'u-dé ja'a Abraham, cháa xíin tú'un nì keyu'u-yá. ⁷Te a kájiní va'a-yó ja jikán ta'u cháa ñá'nu-ga ja'a cháa lúli. ⁸Te ichi yá'a, iin ja sikì uxí káki'in ndija cháa ja jí'í nání. Ko cháa yúan, suni nì ki'in-de, te kájani ndaa-i tu'un-de ja chakú-de. ⁹Te Leví, cháa nì ki'in iin ja sikì uxí nuu ñáyivi, suni nátu'un jíin Abraham nì ja'a-de iin ja sikì uxí nuu Melquisedec, ¹⁰chí ñú'un-ga Leví chí Abraham, tatá ñúu súka-de, kivi ní naketá'an cháa-ún jíin Melquisedec.

Ja ní naa táninu sutu aná'an

¹¹Sutu nì kekoyo chíi tata Leví kákuu ja ní kaja'a ley nuu ñáyivi onde sáa. Te nú ní káyija va'a-i sá'a máa-de núu, te ñaún nání júkuiñi inga sutu cuenta Melquisedec, ja násu cuenta Aarón kúu núsáa. ¹²Chí nú nì nasama taká sutu, yúan-na te jínu ñú'ún násama ley. ¹³Tu'un máa Jesús ká'an-yo, te chí inga tata nì kaku-ya. Te ni iin tá'an-ya, tú ní játíñu kuti núu altar. ¹⁴Chí a kájiní ndaa-yo ja chíi tata Judá nì kaku máa Jító'o-yo. Te cuenta tata yúan, tú ñaún tu'un ní ká'an Moisés ja kúndiso-i tiñu sutu. ¹⁵Te ndijin-ga kúu tu'un yá'a, chí nì nukuiñi inga sutu cuenta Melquisedec. ¹⁶Te I'a-ún, nì nukuiñi-ya kúu-ya sutú, ko nasu ja ní kaku-ya chíi tata sutu nátu'un ká'an ley, chí sua sikì ja ndíso-ya fuerza ja má kúu kuti-yá. ¹⁷Chí súan yóso ndaa tu'un máa-yá: Máa-ró kúu iin sutu ní káni, cuenta Melquisedec, áchi. ¹⁸Te tiñu nì ta'u núu-yo xná'an-ga, nì jasú ndija-ya, kuachi ja vítá máa, jíin ja tú ní'in

tiñu, ¹⁹chi ley, tú ní sýyja kuti ní iin. Yuán-na te ni ni'in-yo iin tu'un va'a-ga ja káñukuu ini-yo jíin, te jíin tú'un yúan kandita-yó núu Dios. ²⁰Te súan ni ka'an téyíí-yá kivi ní kenda máá. ²¹Chi sava-ga chaá-ún ni kani'in-dé tiñu sutu, ko tú ní kúu jíin tú'un téyíí. Ko jíin Jesús, chi ni ka'an téyíí Dios súan: Ni ka'an téyíí máá Tatá Dios te ma nátu'u ini-ya, máá-ró kúu iin sutu ní káni cuenta Melquisedec, áchí-ya. ²²Te jíin Jesús ni kukútu contrato va'a-ga, nátu'un ni ka'an Dios yuán. ²³Te sava-ga sutu-ún tú ní kúu kuatiñu-de ní káni, chi káji'i káji'i-ni-de núu, te ja yúan ní ka'io kua'a-dé. ²⁴Ko I'a yá'a kúu-ya sutu ja tú sama kuti-yá, chi chakú-ya ní káni. ²⁵Ja yúan suni kúu nama-ya táká ñayivi ní káni-ni nú kándita-i nuu Dios jíin-yá, chi ní káni chakú-ya náva'a ka'an-ya já'a-í jíná'an-i. ²⁶Chi ni kajinu nú'ún-yó iin sutu ná'nu nátu'un máá-yá. Chi sutu i i kúu-ya, túu kuachi-ya, ío ndoo-ya, te sfin kúu-ya núu ñayivi kásá'a kuachi, te ná'nu luu xaan-gá ni nduu-ya vása ándívi. ²⁷Te tú níni ja ndíta'an kivi sokó-yá kiti já sikí kuáchi máá-yá xna'an-ga, te vása sikí kuáchi ñayivi, nátu'un ni kasá'a sutu ná'nu onde sáá, chi iin jínu-ni ni sá'a-ya súan ja ní soko-ya máá-yá. ²⁸Chi máá ley, jáni chaá vitá ini kákuu-de sutu ná'nu. Ko tu'un ni ka'an téyíí Dios, ni chaá kuee-ga vása ley. Te jíin tú'un-ún ni jani Dios máá Sé'e-ya. Te I'a-ún, ni yija va'a-ya já kúu ní káni.

Iin sutu ná'nu ini andívi

8 Núsáa te tu'un kánúú-ga nuu táká tu'un kaka'an-yo-ún kúu

tu'un yá'a: Káñava'a-yó iin sutu ná'nu súan, te kánchaq-ya íchi lado vá'a mesa nuu tá'ú tiñu Dios ná'nu ini andívi. ²Te jatiñu-ya ini cuarto i, jíin ini ve'e ñii íi ndíja ja ní jani máá Tatá Dios, nasu cháa ní jáni-ún. ³Te taká sutu ná'nu, ká'jin-de ja kásoko-dé ndatiñu jíin kiti núu Dios. Ja yúan suni súan jínu nú'ún já koo ja sokó I'a sutu yá'a nuu Dios. ⁴Ko nú kánde-ya ini ñuyivi, ma kúu kuti-yá sutu núu, chi a ká'io sutu ja kásoko ndatiñu nuu Dios nátu'un ká'an ley. ⁵Chi tiñu kásá'a-de, máni iin copia iin muestra tiñu andívi kúu, nátu'un ni ka'an Dios jíin Moisés kivi ní kejá'a-de sá'a-de ve'e ñii íi: Nde'é vá'a-ró, te sá'a-ró táká ndatiñu nátu'un káa muestra ni jini-ro já ní stá'an-ri nuu-ro onde yuku-ún, áchí Dios jíin-de. ⁶Te contrato jáá kúu ja vá'a-ga nasu já tu'ú, chi ndiso tu'un ja ní kaa-ga ni keyu'u Dios. Te nátu'un va'a-ga ku'a ja jáá-ún, suni súan ku'a kúu vina ja vá'a-ga tiñu ndiso Cristo, ja kúu-ya yú'u núu máá contrato jáá. ⁷Chi nú ní kée va'a va'a contrato xnánuú, te tú níni koo inga contrato uu núu. ⁸Suni ni jini Dios ja tú ní kée va'a va'a tu'un-ún, te ni ka'an-ya: Chaá iin kivi já násá'a-ri iin contrato jáá jíin ñayivi Israel jíin ñayivi Judá, áchí máá Tatá Dios. ⁹Ko nasu nátu'un contrato ni sá'a-ri jíin ndíyi tá'a-i, kivi ní tiin-ri nda'a-dé ja ní kiñi'in-ri-de ini nuu Egipto. Chi kuachi máá-de kúu ja tú ní ká'jin ni'in-de sikí contrato-ri. Ja yúan tú ní jati'ún-ri ja ká'an-de, áchí máá Tatá Dios. ¹⁰Te ya'á kúu máá contrato násá'a-ri jíin ñayivi Israel onde ná já'a taká kivi-ún.

Chu'un-ri ley máá-rí xini-í, te suni chaa-ri ley-ún iní añú-i. Te kuu-ri Dios máá-i. Te máá-i jíná'an-i kuu-i ñayivi máá-rí. Achí máá Tatá Dios. ¹¹Te tú níni kástu'ún ná ñin ná ñin-i nuu tá'an-i, nuu ñaní-i: Ná kuní-ro núu máá Tatá Dios. Chi taká-i kuní-i ruu, onde ñayivi lúlí-ga te onde ñayivi ñá'nu-ga. ¹²Chi kundá'ú iní-ri-i vasa tiñu ñáá ni kasá'a-i, te ni ma kúná'án kúti-gá-ri kuachi ni kasá'a-i, áchí máá Tatá Dios. ¹³Te ja súan ká'an-ya tú'un contrato jáá-ún, te sá'a-ya cuenta ja á kuajita ja xnáñúú. Te ja á kuajita te a kuakutú'ú, a yani naa íi.

Ja ní'in tíñu niñi-yá jín contrato jáá

9 Ko contrato xnáñúú suni ni tá'ú tíñu ndasa chiñú'ún-i-ya, te ndiso ñin cuarto ij iní ñuyívi yá'a. ²Chi ni kajani-i ñin ve'e ñii. Te ichi fuera ni io ñin cuarto ja ní nání cuarto ij. Te iní yúan ni io candelero, jín mesa, jín státilá káxiukú ndijín. ³Te yata sá'ma úu ndíta kaa ichi iní ve'e ij, ni io inga cuarto, ni nání cuarto ij xáan. ⁴Te iní yúan ni io ñin ko'o kúu oro, jín janú tú'un contrato, ja ndasú oro ní tú'u sikí. Te iní janú-ún kándeé ñin tija'an oro ja ñú'un staa ándíví, jín yúnu xí Aarón ja ní nana numa, jín yúu tabla nuu yóso tú'un contrato. ⁵Te sikí janú-ún ká'jin figura querubín luu, kásá'a-i katí, kájasu-i sikí tapa janú-ún nuu ñú'un yúyú niñí. Ko sikí taká tu'un yúan, tú núña-yó vna ja ká'an kájí-yó. ⁶Te nuu ní jinu tu'a taká tíñu yá'a, te núu-ni núu-ni kivi koyo sutu iní cuarto ñin, kásá'a-de tíñu cuenta sutu. ⁷Ko iní cuarto uu-ún,

chí máá ñin-ni sutu ñá'nu-ga kúu kivi-de, te suni máá tú'ún-ni vuelta ja kuiá. Te tú kivi-de te nú túu niñi já sokó-dé nuu Dios sikí máá-de jín sikí já kásáña'mu ñayivi. ⁸Te súan stá'an Espiritu Santo nuu-yo, já té nuña-ga ichi kivi koyo-yó iní cuarto ij ándíví, níni kándij ve'e ñii ñin iní ñuyívi. ⁹Te yúan kúu ñin tu'un sikí tiempo vna, te jín modo-ún kásoko-dé ndatíñu, te kája'mu-de kití núu Dios. Ko vasa káchiñú'ún-i-ya súan, ma yija va'a iní añú-i sá'a. ¹⁰Chi máni ley yúkú kúu-ún, ndasa kee-yo, ndasa ko'o-yó, ndasa ndundoo-yó. Te ni ndiso tíñu onde ni chaa máá já vá'a-ga. Te ni nasama. ¹¹Ko ni chaa Cristo, te sutu ñá'nu nuu taká tu'un va'a-ga-ún kúu-ya. Te ni kivi-ya iní ve'e ij ándíví, ja tú ní kuva'a jín ndá'a, ni nasu cuenta ñuyívi kúu, te kánúu-ga te va'a-ga kúu vásá já áva-ún. ¹²Ko nasu jín niñí ndíxí'ú, xí niñí chélu, chí jín niñí máá-yá ni kivi-ya iní cuarto ij ándíví ja ñin máá tú'ún-ni jínu ja ní káni. Te ni kundée-yá ni nakuaan-ya yóo ja ní káni. ¹³Chi onde sáa te niñí xndikí jín niñí ndíxí'ú, jín yaa núu kayú chelu, ni joso yúyú-de sikí ñayivi chá'an, te ni káundoo-i onde jín yíki kúñu-i, ni sá'a. Te nú súan ní'in tíñu niñí kíti-ún, ¹⁴núsáa te naga ni kuu niñí Cristo ja má náka cha iní añú-ro núu tíñu ñáá kásá'a-ró, náva'a kuu kuatíñu-ró núu Dios, l'a chakú. Chí Cristo, tú chá'an kúti-yá, te ni soko-yá máá-yá nuu Dios, ni sá'a Espiritu ja ío ní káni. ¹⁵Ja yúan kúu-ya yú'u núu sikí ñin contrato jáá, náva'a ñayivi jáa ni kana Dios xini-í, ni'in-í ta'u já kéndoo níi

káni nátu'un nì keyu'u-yá. Chi nì jì'ì Jesús, te ja yúán ní janchaa-ya kuáchi nì kasá'a-i ná nì kaxiukú-i chíi contrato xnáñúú. ¹⁶Chì nuu ío ìin testamento, te kánúú já kúu cháa nì sá'a contrato-ún. ¹⁷Chì ìin testamento, onde nú kuu cháa nì sá'a, yúan-na te nì'in tíñu. Ko nú nini chakú cháa nì sá'a, tú nì'in tíñu kuti. ¹⁸Ja yúán, vasa contrato xnáñúú, tú ní kúkútu, onde nú túu niñi. ¹⁹Chì nú a nì ka'u ndi'ì Moisés taká tu'un tá'ú tíñu yóso núu ley nuu ndivii ñáyivi, yúan-na te nì ki'in-de niñi chélu, jíin niñi ndíxí'ú, jíin ndúcha, jíin íxi ku'á, jíin ìin yokón, te nì josó yúyú-de sikì máá tutú-ún jíin sikì ndivii ñáyivi. ²⁰Te ká'an-de: Ya'á kúu niñi cuenta contrato ja ní tá'ú tíñu Dios nuu-ro, áchí-de. ²¹Suni súan jíin niñi-ún nì josó yúyú-de máá véle ñii jíin taká ko'ò kájatíñu nuu káchiñú'ún-de-ún. ²²Te jandáa, ja á yani taká ndatíñu ndundoo jíin niñi cuenta ley, chí nú tú kati niñi te ma kóo kuti tóká'nu inì-ya núu kuáchi-i núu. ²³Chì fuerza ja jíin modo yúan nì ndundoo taká copia ndatíñu ío andíví, ko máá ndatíñu andíví-ún, níni ní soko já vá'a-ga cuenta máá vásá yúán. ²⁴Chì tú ní kivi Cristo inì ìin cuarto iì já ní kuva'a nda'a, nátu'un ìin muestra ndija, chí sua inì máá andíví ní ndivì-ya náva'a kundii-ya vína ka'an-ya já'a-yo ndé'é jíin núu Dios. ²⁵Te nasu ní kivi-ya yúan ja núu-ni núu-ni soko-yá máá-yá, nátu'un kivi sutu ñá'nu ndita'an kuia inì cuarto iì jíin niñi tatú. ²⁶Chì nú súan, te kánúú já ndó'o-ya ku'á jínu onde kivi ní jukuiñi ñuyívi núu. Ko sasua,

onde kivi jínu ñuyívi nì kenda ndijin-ya ìin máá tú'ún-ni jínu ja ní káni, te nì soko-yá máá-yá náva'a kuancháa-ya kuáchi. ²⁷Te nátu'un nì kundaa ja kúu taká cháa ìin jínu-ni, yúan-na te kivi koyo-de nuu sánda Dios tíñu-de. ²⁸Suni súan Cristo, nì soko-yá máá-yá ìin máá tú'ún-ni jínu náva'a kundiso-ya kuáchi kua'a ñáyivi, yúan-na te kenda ndijin-ya vuelta uu, ko nasu já kuáncháa-ya kuáchi, chí sua ja náma-ya taká ñáyivi káindatu-i-ya.

10 Te máá ley, chí máni ìin kuanda'u kúu sikì taká ndatíñu va'a ja cháa kuee-ga. Ko nasu forma ndija máá ndatíñu-ún kúu. Te ja sikì kiti kája'ni-í-ún, núu-ni núu-ni kásoko-í ndita'an kuia. Te ni ma kúu kuti síyíja ñáyivi kuní jakoyo nuu-yá. ²Te nú kúu sá'a núu, te naja tú ní jukuiñi-i ja kásoko-í-tì núsáa. Chi ñáyivi káchiñú'ún-ún, nú a nì kendoo ndoo iì-í ìin jínu-ni sá'a yúán núu, te ma kakán-ga añu-i kuáchi sikì-í núu. ³Ko sikì já kásoko-í-tì-ún, te a jiní-yo já kánuku'un inì-i kuáchi-i ndita'an kuia. ⁴Chì niñi xndiki, jíin niñi ndíxí'ú, ma kúu kuti kuáncháa kuáchi. ⁵Ja yúan kivi ní kii Cristo inì ñuyívi, nì ka'an-ya jíin Dios: Ja kája'ni-í-tì jíin já kásoko-í ndatíñu nuu-ní, tú játa'an inì-ní, ko nì sátu'a-ní ìin yiki kúñu máá-ná. ⁶Ja kája'mu-i-tì kásoko-í-tì núu-ní sikì já kúxio kuáchi-i, tú ní kúsi inì-ní jíin, áchí-ya. ⁷Yúan-na te nì ka'an-ná: Súan yóso tú'un-ná nuu tutú: Ai Táta Dios, yá'a kándii-ná náva'a skíkuu-ná ja játa'an inì máá-ní, áchí-ya. ⁸Súan ká'an tu'un vai ichi yatá: Ja kája'ni-í-tì jíin

já kásoko-í ndatíñu nuu-ní, jíin
 já kája'mu-i-ti kásoko-í-ti núu-ní
 sikí já kúxio kuachi-i, tú játa'an
 iní-ní, ni tú kúsií iní-ní jíin, áchí-ya.
 Ndatíñu-ún kásoko-í nátu'un ká'an
 ley. ⁹Yúan-na te ni ka'an-ya: Aí
 Táta Dios, yá'a kándii-ná náva'a
 sá'a-ná tiñu játa'an iní máá-ní,
 áchí-ya. Já súan ni ka'an-ya, te
 ni janchar-ya tú'un ñin náva'a
 nakani-ya tú'un uu-ún. ¹⁰Te jíin
 tú'un ni jata'an iní máá Dios, te ni
 kãndundoo-yó ní sá'a-ya sikí já ní
 soko Jesucristo yiki kúñu-ya, ko ñin
 máá tú'ún-ni jínu ni sá'a-ya súan ja
 ní káni. ¹¹Núsáa te taká sutu, vasá
 kája'an-de ndíta'an kivi kájatíñu-de,
 te kua'a jínu kásoko-dé suni suni-ni
 modo ja kája'ni-dé-ti, ko yúan
 ma kúu kuti kuánchar kuachi-i.
¹²Ko Cristo, ñin máá tú'ún-ni
 jínu ni soko-yá máá-yá ja sikí
 kuáchi-yó onde ní káni, yúan-na
 te ni nungoo-ya íchi ndáv'a Dios,
¹³ndátu-ya tiempo onde ná kúxiukú
 ñáyivi kájito u'u tá'an jíin-yá, kuu-i
 teyu kuxndíi ja'a-yá. ¹⁴Chí jíin ñin
 máá tú'ún-ni jínu ja ní soko-yá
 máá-yá, te ní káni ní kayija ñáyivi
 ndóo ni sá'a-ya. ¹⁵Te máá Espiritu
 Santo kúu-ya testigo nuu-yo sikí
 tú'un yúan, chí xna'an-ga ká'an-ya:
¹⁶Ya'a kúu máá contrato nasá'a-ri
 jíin-i jíná'an-i, onde ná ndí'i taká
 kivi yá'a. Te chu'un-ri ley-ri iní
 añú-i. Te suni chísó-rí tu'un-ri-ún
 iní xini-i jíná'an-i, áchí máá Tatá
 Dios. ¹⁷Yúan-na te ká'an-ga-ya:
 Ma núku'un kuti-gá iní-ri kuáchi ni
 kasá'a-i jíin tíñu chá'an ní kasá'a-i,
 áchí-ya. ¹⁸Núsáa te nú a ni sá'a-ya
 tóká'nu iní-ya sikí taká-ún, tuká
 naún ío ja sokó-gá sikí kuáchi.

Já núña ichi kivi-yó iní cuarto ii
¹⁹Já yúan, ñáni, a chúndéé iní-yo
 kivi-yó iní cuarto ii ándví sá'a niñi
 máá Jesucristo. ²⁰Chí ni juña-ya ñin
 ichi jáa chakú, náva'a kivi-yó íchi
 yatá máá sá'ma ndíta kaa, te yúan
 kuní ka'an ja máá yíki kúñu-ya kúu.
²¹Te káñava'a-yó ñin sutu ñá'nu
 xaan ndíto ve'e Dios. ²²Núsáa te ná
 kãndita-yó núu-yá, jíin añú-yo já ío
 ndaa ja sikí tú'un kãkandíja va'a-yó,
 jíin añú ja ní ndundoo sikí taká tiñu
 jáni ñáa iní, chí ni joso yúyú-yá
 niñi-yá sikí, jíin yíki kúñu-yó já
 ní nakacha-yó jíin ndúcha ndóo.
²³Ná kuíni ni'in-yó jíin tú'un
 ni kaka'an-yo kãkandíja-yó te
 kãñukuu iní-yo. Te ma kãka yátá-yó
 núsáa, chí skíkuu va'a I'a ni keyu'u
 tú'un-ún. ²⁴Ná ndé'é vá'a-yó ndasa
 skandá-yo tá'an-yó, ja ná kúndá'ú-ga
 iní-i tá'an-i, jíin já ná sá'a-i taká
 tiñu va'a. ²⁵Ná náta'ka ná'ín-yó,
 ma sí'a-yo nátu'un kásá'a sava-i, chí
 sua ná ká'an ndéé-yó jíin tá'an-yó.
 Ko ná kuítú-gá iní-ro sá'a-ró, chí
 kájiní-ro já kuákuyani máá kivi-ún.
²⁶Chí nú kusíi iní-yo sá'a-yó kuáchi
 ja súan a ni jatá'ú-yó tú'un ndaa,
 tuká kãndoo kuti já kúu ku-ga ja
 sikí kuáchi-ún. ²⁷Chí sua ñin nuu
 yú'ú xaan-yo já ndonda-ya sikí-yo
 ío, jíin ñin nuu kãnda yáa nú'un ío,
 náva'a kókó ñáyivi kájito u'u tá'an
 jíin-yá. ²⁸Ñáyivi ní ské'ichí ley
 Moisés, jíi ná'ín-i, tú naún tu'un
 kúndá'ú iní ío, te nú ni kaka'an ndaa
 uu xí uní testigo. ²⁹Tava-ro cuenta
 núsáa, chí naga ni kuu ja má ndó'o
 xaan-gá ñáyivi kuañú ja'a sikí Sé'e
 Dios jíin já jáni iní-i ja káchá'an
 niñi contrato, vasa jíin niñi-ún

n̄i ndundoo-i, j̄ín já sákátá-i nuu máá Espiritu ndíso tu'un luu. ³⁰A kájini-yo núu I'a n̄i ka'an: Nani'in tá'an máá-rí j̄ín-i, máá-rí ku'a ya'u-i, áchí máá Tatá Dios. Te inga j̄ínu ká'an: Máá Tatá Dios koto ncha-a-ya ndasa káa ñayivi máá-yá, áchí. ³¹Īn tiñu yú'ú xa-an-yo sá'a, kúu ja júngava ĩn ñayivi iní nda'a Dios, I'a chakú. ³²Ko ná núku'un in̄i-ro sik̄i táká kiv̄i ní kendoo ichi yatá, chi n̄i nastúun-ya iní ja jiní tuni-ro. Yúan-na te ñasaa ja s̄ín s̄ín tundó'o n̄i xndón-da-i sik̄i-ro. ³³Chi ĩn modo n̄i kaka'an ndijjin-i sik̄i-ro, te n̄i kaxndó'o ndijjin-i róó. Te inga modo suni n̄i kanduu-ro tá'an ñayivi ní kando'o súan. ³⁴Chi suni n̄i kundá'ú xa-an iní-ro já kánde-vekaa. Te n̄i kakusi-í-ní in̄i-ro, vasa n̄i kasáku'í'ná ñúkuún-i ndatíñu-ró, chi a kájini-ro já ondé andívi káñava'a-ró ĩn ta'u vá'a xa-an-gá, te koo ní káni. ³⁵M̄a sí-a-ro modo ja káchundéé iní-ro, chi kua'a xáan tá'u ndíso tu'un-ún. ³⁶Chi kánúú koo paciencia in̄i-ro, náva'a ni'in-ro já ní keyu'u-yá, onde nú n̄i sá'a-ró tíñu játa'an in̄i Dios. ³⁷Chi ĩn núnúu-na te cha-a máá I'a kii, te m̄a kúkuéé-ya, áchí. ³⁸Ko máá ñayivi ndáa-ri, chi sik̄i já kákandija-i te kuchaku-i. Ko nú n̄i j̄ika yátá-i, m̄a kúsi-í iní añú-ri sá'a-i, áchí-ya. ³⁹Ko yóó, nasu tá'an ñayivi kásá'a súan kákuu-yó já káka yátá-yó te xnáa-yo máá-yó, chi sua kákuu-yó tá'an ñayivi kákaku j̄ín tu'un kákandija va'a-i.

Sik̄i tú'un kándija

11 Te tu'un kándija-yó kúu modo ja jiní-yo já ío seguro

táká ndatíñu káñukuu in̄i-yo, chi yuán kúu tuni ja ío ndija taká ndatíñu ja tú jiní-yo núu. ²Chi n̄i kakandija cha-a aná'an, te ja yúan ní jatú'ún-yá-de. ³Kákandija-yó, te yuán kájuku'un in̄i-yo já ní sáva'a Dios ñuyivi j̄ín tú'un n̄i ka'an-ni-ya. Te chi ndatíñu ja tú jiní-yo núu, n̄i kuva'a ndatíñu ja á jiní-yo núu. ⁴N̄i kandija Abel, te yuán ní ja'mu-de ndatíñu ja vá'a-ga n̄i soko-dé nuu Dios vásá Caín. Súan n̄i kandija-de, te n̄i jatú'ún Dios ja ío ndaa-de, chi súan n̄i sá'a-ya já ní jatá'ú-yá ndatíñu n̄i soko-dé nuu-yá. Te vasa a ní j̄i-de, ko ká'an-ni-de j̄ín tú'un n̄i kandija-de. ⁵N̄i kandija Enoc, te yuán ní naki'in-ya-dé kua'an-ya j̄ín-de, te tú ní j̄i-de. Te tú ní ndénda kuti-dé n̄i kasá'a-i, chi n̄i naki'in Dios-de. Te onde ná té naki'in-ga-ya-dé, te n̄i jatú'ún Dios-de ja ní kus̄i iní-ya ní sá'a-de. ⁶Ko nú tú kándija-yó, te m̄a kúsi-í iní Dios sá'a-yó, chi cha-a kuní ja-a nuu Dios, kánúú kándija-de ja ndíto chakú-ya j̄ín já ku'a-ya yá'u nuu táká ñayivi kánandúkú-i-ya. ⁷N̄i kandija Noé, te yuán ní ka'an ni'in Dios j̄ín-de sik̄i sáva tiñu ja té kun̄i-ga-de nuu. Te ja ní chu'un in̄i-de, te yuán ní sáva'a-de ĩn barco náva'a kaku-de onde j̄ín ní vé'e-de. Ja súan kándija-de, te n̄i ñakuxndí-de sik̄i nuyivi. Te n̄i nduu-de ĩn cha-a ní'in tá'u sik̄i já kéndoo ndaa-i ja kákandija-i. ⁸N̄i kandija Abraham, te yuán ní jandatu-de n̄i kenda-de kua'an-de kiv̄i ní kana-ya xiní-dé, náva'a ja-a-de ĩn lugar nuu ku'a-ya núu-dé kuu ta'u-dé. Te n̄i kenda-de kua'an-de,

vasa tú jiní-de ndénu kí'in-de. ⁹Ni kandíja-de, te yuán ní ncha-a-de nátu'un cháa jíká núu nú'un ní keyu'u-yá ja kuá'a-ya núu-dé. Yuán ni ncha-a-de iní ve'e kuii jíin Isaac jíin Jacob, chí suni sūchí ní'in tá'an ta'u núu ní keyu'u-yá-ún kákuu sūchí-ún. ¹⁰Chi ni ñukuu iní-de koo ñin ñuu jíin cimientu, ja máa Dios kúu I'a chutá'an-ya te sá'a-ya-ún. ¹¹Suni ni kandíja máa Sara, te yuán ní ni'in-ñá fuerza ni nuku'un se'e-ña, vasa ñ'an numá ni kuu-ña. Te ni skáku-ña ñin se'e onde tiempo ni ja'a xaan kuiá-ña, chi ni kandíja-ña ja skíkuu va'a máa Dios tu'un ni keyu'u-yá. ¹²Ja yuán súni súan ni kakaku kua'a-í ni sá'a ñin-ni cháa, vasa a ni yii xaan-dé. Ko tata-de ni ndea xaan, nátu'un tiñuú xíní ándíví, jíin nátu'un ñití káa yu'u mar, ja má kúu ka'u-yó. ¹³Nini kákandíja-de te ni kaji'i taká cháa-ún, vasa tú ní káni'in-dé ja ní keyu'u-yá. Ko ni kande'é jíká-ni-de nuu, te ni kaka'an-de sa'an kúta'u jíin. Te ni kaka'an ndaa-de ja cháa jíká, jíin cháa káxiukú núu-ni, kákuu-de. ¹⁴Chi cháa káka'an súan, a kástá'an ndijin-de ja kándúkú-de ñin ñuu máa-de ja kúxiukú máa-de. ¹⁵Chí nú ní nákaní iní-de ñuu nuu ní kenda koyo-de-ún núu, ío modo ja náxío káva-de, nú ní kákuni-de núu. ¹⁶Ko ni kakuni-de inga ñuu va'a xaan-gá ja ío onde andíví. Ja yuán tú kúka nuu Dios nuu-dé kunání-yá Dios máa-de, chí a ni sátu'a-ya ñin ñuu kuxiukú-de. ¹⁷Ni kandíja Abraham, te yuán ní soko-dé Isaac kivi ní jito ncha-ya-dé. Te máa tú'ún sé'e ñáva'a-de, te siki sūchí-ún ni ni'in-dé taká tu'un ja ní

keyu'u-yá nuu-dé, ko ni io tu'a-de soko-dé-i ja kúu-i, ¹⁸vasa ni ka'an-ya tú'un-i jíin-de: Onde chí Isaac te kana-ri tata-ro te súan kunání, áchí-ya. ¹⁹Chi ni tava máa-de cuenta ja á kuu naschakú Dios ñayivi má'ñú ndíyi. Te suni nátu'un jíin ñin tu'un yátá, te súan ni nani'in Abraham máa-i ni nachaku-i, nátu'un súan. ²⁰Ni kandíja Isaac, te yuán ní jikan ta'u-dé ja'a Jacob, jíin Esaú, siki taká tiñu cháa kuee-ga. ²¹Ni kandíja Jacob, te yuán kivi ja á yani kuu-de ni jikan ta'u-dé ja'a ndéndúu se'e yíí José. Te ni chíñú'ún-de-ya vasa ndítuu-na-de xiní vara tñin-de. ²²Ni kandíja José, te yuán kivi á kúyani kuu-de, te ni ka'an-de ja kóo kivi ndénda ñayivi Israel, Te ni tá'ú-de tiñu nuu-í ndasa sá'a-i jíin yíki-dé. ²³Kivi ní kaku Moisés ni kákandíja táa-i náa-i, te yuán ní chisá'í-de-i uní yoo, chí ni kajini-de ja lúu káa-i. Te tú ní káyu'ú-de acta ja ní sá'a rey. ²⁴Ni kandíja Moisés, onde kivi ní ja'nu-de. Yuán tuká ní ja'a-de tu'un ja kúnání-de se'e ses'í Faraón. ²⁵Sua ni kuni-de ja kóto-de tundó'o jíin ñayivi Dios, nasu ja núnúu-ni kusii iní-de jíin tú'un sii iní ja ndíso kuachi. ²⁶Chí a ni tava-dé cuenta ja nú ka'an-i siki-dé ja siki Cristo, te kúka xaan-gá kuu-de sá'a, vasa ja kúu taká yaka xu'ún ío iní ñuu Egipto, chí a ni nde'é-de ja kuá'a-ya yá'u-de. ²⁷Ni kandíja-de, te yuán ní kenda-de ñuu Egipto. Te tú ní yú'ú-de, vasa kití iní rey. Te ni kanda-de, chí ni sá'a-de cuenta ja á ndé'é-de nuu máa I'a tú jiní ndijin-yo núu. ²⁸Ni kandíja-de, te yuán ní ja'ni-dé lélu Pascua, te

n̄i joso yúyú-de niñi-tí, náva'a nú vai ndajá'a ká'ni-yá taká se'le núú, te ma ké'é-yá-i jíná'an-i. ²⁹Ni kakandíja-de, te yuán ní kuu ni kaja'a-ni-de sava sava ma'ñú mar kuá'á, nátu'un nuu ñú'un íchi-ni. Te súan kándúkú cháa ñuu Egipto sá'a-de jín ndúcha-ún kákuni-de núú, ko ni kókó-ni-cha-dé. ³⁰Ni kakandíja-i, te yuán ní jungoyo corral nama yúyú ñúu Jericó, onde ni jinu ni kajíko ndúu-i ñuu-ún nuu usiá kivi. ³¹Ni kandíja Rahab, ña'an tiní ini, te yuán tú ní náa-ña ñin jinu-ni jín ñáyivi ní'in ini, chi sua ni ka'an-ña tú'un ndéé iní jín cháa ni kajito yu'u, te ni jatá'ú-ña-dé. ³²Naún ká'an-ga-ri núsáa. Chi tuká tiempo ja káni-ga-ri tu'un Gedeón, tu'un Barac, tu'un Sansón, tu'un Jefté, tu'un David, tu'un Samuel, jín tú'un taká chaá ni kajani tu'un Dios onde sáa. ³³Ni kakandíja-de, te yuán ní kakundéé-de ni katiin-de so'o ñuu ná'nu, ni kasá'a-de tiñu ndaa, ni kani'in-dé tu'un ni keyu'u-yá, ni kajasu-de yu'u ndíka'a jíná'an-ti, ³⁴ni kanda'va-de ñu'un kayú yáa, ni kakaku-de yu'u machete, ni kanani'in iní-de ja ní kaku'u-de, bueno ni'in ni kanduu-de ni sá'a-ya kivi ní kajatá'an-de nuu guerra, te ni kaskúnu-de soldado inga ñuu jíká ja kájatá'an jín-de-ún kája'an. ³⁵Ió ñas'í ja ní kanani'in-ña se'le-ña ja á ni kaji'i-i te ni kanachaku-i. Sava-de ni kando'o xaán-dé ni kasá'a-i, ko tú ní kája'a-de tu'un ja kúu kaku-de, náva'a kundéé-de nachaku va'a-ga-de. ³⁶Sava-de ni kasákátá-i nuu-dé, te ni kaxndó'o-i-de jín cuarta, te suni ni

kaju'ni-i cadena-de, te ni ka'iin-de vekaa. ³⁷Ni kaja'a-i yuu xini-dé. Ni kaxiti-í-de jín sierra. Ni kaja'ni-í-de jín machete. Ni kajika-de ichi yá'a ichi yúan. Te ni kañu'lun-de ñii ríi jín ñii ndíxí'ú. Ndá'ú-ni ni kata'an-de, ni kajito-de tundó'o, te ni kastá'an-i-de. ³⁸Ni kajinu-de onde nuu ñú'un télé. Te suni chi yuku ní kivi koyo-de. Te ni ka'iin-de yau kava jín yau chi ñu'un. Te va'a xaán-gá kúu taká chaá-ún, nasu ñáyivi iní ñuyívi. ³⁹Te taká chaá yá'a, vasa ni jatú'un-yá-de siki ja ní kakandíja-de, ko tú ní kani'in-dé tu'un ni keyu'u-yá. ⁴⁰Chi ni sátu'a Dios ñin tiñu va'a xaán-gá ja kúu yóo jíná'an-yó, náva'a ma yíja máa cháa-ún, onde nú túu yóo.

I'a yóxnúu jín tú'un kándíja

12 Kua'a xaán testigo kájkó ndúu ní nuu-yo nátu'un viko nu'ún. Núsáa te ná cháxio-yó taká kuachi ncháa vee siki-yo, jín ja jíkó ndúu ní xíin-yo, te jín paciencia ná kúnu-yó carrera máa-yó ja ní jani-ya núu-yo. ²Te ná ndé'é-yó núu Jesús, I'a yóxnúu jín tú'un kándíja-yó, te síyíja-ya yóo jín. Te máa-yá, ni kanda-ya jín tundó'o cruz, chi ni ndatu-ya cháa kivi ja kúsi iní-ya, te tú ní sá'a-ya cuenta ja kúka nuu-yá, te ni nungoo-ya íchi ndává'a Dios nuu mesa-ya.

Ja kuándéé iní-yo jín tundó'o

³Ná káni iní máa-ró ndasa ni jandéé iní-ya jín ñáyivi kándiso kuachi, vasa ni kaka'an ndivá'a-i siki-yá, yúan ni'in-ro modo ja má kuftá-ro, ni ma kúu xaán iní añu-ro.

⁴Ko vasa kájatá'an-ró sikí kuáchi, ko té chá'an-ga kaka niñi já kasú-ro núu-ún. ⁵Chì a ni kanaa iní-ro tú'un ká'an nda'ú jíin-ró nátu'un jíin sé'e, te súan ká'an: Hijo máni, ma káva já'a iní-ro nú xndó'o máá Tatá Dios róó, ni ma kuítá iní-ro nú kána jíin-yá nuu-ro. ⁶Chì máá Tatá Dios xndó'o-ya ñáyivi kúndá'ú iní-ya, te skúun-ya yúnu xii sukun táka se'e ja játá'ú-yá, áchí. ⁷Chì nú kuandéé iní-ro jíin castigo jíto-ró, te jka Dios jíin-ró nátu'un jíin sé'e-ya, xí ío se'e ja tú ndó'o-i sá'a táa-i náún. ⁸Ko nú tú castigo jíto-ró, nátu'un ni kando'o ta'an taká se'e, se'e kándikin nchaá-ni kákuu-ró nú súan, nasu máá sé'e. ⁹Ío inga tu'un. Yóó, ni kañava'a-yó táa máa-yó núu ní kakaku-yó, ni kaxndó'o-de yóó, te ni ka'io ja jíñú'ún-yó núu-dé. Te naga ni kuu ja má kuándatu jíñú'ún-ga-yo núu máá Táa nuu vái añu-yo, te kuchaku-yo núsáa. ¹⁰Te chaá-ún, jandáa ni kaxndó'o-de yóó, ko yakú-ni kivi ndasa ni kakuu iní máa-de. Ko I'a yá'a, chi ja ná kendo va'a-yó kuní-ya, náva'a ndundoo ta'an-yo jíin-yá nátu'un máa-yá. ¹¹Jandáa kúu ja ní iin castigo jíto-yó, tú kúsi iní-yo sá'a vina, chi sua kúku'á iní-yo sá'a. Ko kúkuéé-ga te jíin tú'un vindáa vinené kendo ndaa suchi ní kaskuá'a jíin. ¹²Núsáa te ná kátiin xaan-ro jíin ndá'a tívítá-ró, te nakani ni'in-ró sí'in-ró já káni yá'a káni yúan-ró. ¹³Te sá'a-ró íchi ndóó káka ja'a-ro, náva'a ma sána ñáyivi rengo, chi sua nduva'a-i. ¹⁴Skuá'a-ró náva'a ná kóo tu'un vindáa vinené iní-ro jíin taká ñáyivi, jíin já ná kóo ndoo-ró

jíná'an-ró, chi nú tú tu'un ndoo iní, te ma kúu kuni ni iin ñáyivi núu máá Jító'o-yo. ¹⁵Nde'é víi-ro jíná'an-ró, náva'a ma káka yátá ní iin-ró núu tú'un luu ío iní Dios, te suni náva'a ma ndú'u'a tuku iní ni iin-ró. Te nú túu, chi nduku'á iní-ro sá'a, te nduchá'an kuá'a-í sá'a. ¹⁶Te koto-ró náva'a ni iin-ró ma káka téné, ni ma kújá'a iní-ro jíin-yá, nátu'un Esaú, suchi já sikí iin ko'o ndéyu ní xikó-i derecho-i ja kúu-i suchi núu. ¹⁷Chì a jiní-ro já kúkuéé-ga te ni kuni-i ni'in-í ta'u-í sikí já kakán ta'u táa-i ja'a-í. Ko ni kendo ichi-i ni sá'a táa-i, chi tú ní ni'in-í modo nakani iní-i, vasa ndé'e nducha núu-í ndúkú-i. ¹⁸Chì nasu ní jakoyo-ró núu iin yuku já kúu tiin-yó, nuu kánda yáa ñú'un, nuu túún, nuu ñaa, jíin núu kée tachí xaán, ¹⁹nuu jini so'o-ró ndé'e clarín, nuu ni'in ká'an-ya, chi ñáyivi ní kajini so'o ni'in tu'un-ún, ni kaka'an nda'ú-i ja má ká'an-ga-ya jíin-i. ²⁰Chì tú ní kákanda-i jíin tíñu ni tá'ú-yá nuu-í: Nú iin kiti ná kaku'un-ti yúku-ún, ná skée-ró yúu sikí-ti kuu-ti, xí túu-ró machete-ti, áchí. ²¹Te io xaán káa tiñu-ún ni kajini-i. Te ja yúan ní ka'an Moisés: Yú'ú xaán-rí, te kisi-i ruu sá'a, áchí-de. ²²Chì sua ni jakoyo-ró núu máá yúku Sion, te suni iní nuu máa Dios, I'a chakú. Te nuu-ún kúu nuu Jerusalén cuenta andíví. Te suni ni jaá-ro núu káxiukú kuá'a xaán mil ndajá'a-yá, ²³te suni nuu tku'ni ñáyivi ní kanakaku xna'an-ga ja káyoso lista-i andíví, te suni nuu Dios, I'a kúu juez xiní taká-i, te suni nuu ío añu taká ñáyivi ndaa ja á ni kayija va'a, ²⁴te suni nuu

Jesús, I'a kúu yu'u núu sikí contrato jáá, te suni nuu máá niñí ní joso yúyú já vá'a-ga ní'in tíñu vásá niñí Abel. ²⁵Koto va'a-ró náva'a tú ské'ichí-ro I'a ká'an. Chí nú tú ní kákaku ñayivi já tú ní játá'ú-i cháa ni ka'an iní ñuyivi, naga ni kuu yóo nú tú kuatá'ú-yó máá I'a ká'an onde andívi. ²⁶Chí jíin já ní ni'in ni ka'an-ya sáá, te ni kisi-ya ñuyivi. Ko vina a ni keyu'u-yá: Vasté ñin jínu-na kisi-ri, ko nasu máá ñin ñuyivi, chí suni onde andívi, áchí-ya. ²⁷Te tu'un yá'a ja ká'an: Vasté ñin jínu-na, áchí, kuní ka'an ja cháxio-ya táká ndatíñu ni kakanda-ún, ndatíñu ja á ni kakuva'a, náva'a ná kéndoo máá táká ndatíñu ja ní kákaku níí. ²⁸Núsáá te a ní'in-yo ñin ñuu ja ní kaku níí, te ja yúan ná nákuatá'ú-yó núu Dios, te ná kuatíñu-yó núu-yá, te ná chíñú'ún-yó máá-yá, te ná kóo ja jíñú'ún-yó núu-yá, náva'a kusii iní-ya sá'a-yó. ²⁹Chí Dios máá-yó, ñin ñu'un ja xndí'i já'mu kúu-ya.

Modo kuatíñu-yó núu-yá

13 Ma júkuiñi-ro jíná'an-ró já kúndá'ú iní-ro ñaní-ro. ²Ma náa iní-ro já kóto ndá'ú-ro núu ñáyivi jíká, chí súan ni kasá'a sava-de, ko ñaún kájini-de ja máá núu ndájá'a ándívi ní kaja'a núu-de ve'e. ³Ná núku'un iní-ro ñáyivi ká'jin vekaa. Sá'a-ró cuenta ja súni ká'jin-ró vekaa jíin-i. Te suni súan sá'a-ró jíin cháa ja kánda-i sikí-dé, chí suni máá-ró kájini-ro tá'u-ro máá-ró. ⁴Ma kasú-ro já tánda'a-í, te ná kóo jíñú'ún táká-ro jíin-i, te ma sáchá'an-ró jito-i. Chí ñayivi kájika téné, jíin ñáyivi

káisiiki ncháa tá'an, máá Dios nakuxndíi-ya sikí-í. ⁵Ná káka kuu-ró, te ma chíñú'ún-ró xú'ún. Ná kúsi iní-ro jíin já tíin-ró víta ñú'ni. Chí máá-yá ni ka'an: Ná skíkuu ná'in-rí jíin-ró, te ma sía kuti-rí róo, áchí-ya. ⁶Núsáá te kuu chundéé iní-yo ká'an-yo: Máá Jíto'o-yo kúu I'a chindéé chítuu-ya rúu, te ma yú'ú-ri nú ñaún kuní ñayivi sá'a ndíva'a-i jíin-rí, áchí-yo. ⁷Ná núku'un iní-ro cháa ni kastá'an ichi núu-ro, chí ni kaka'an-de tu'un Dios jíin-ró. Ná ndáku-ró modo ndasa ni kakandíja-de, te ná ndé'é vá'a-ró ndasa ni kee tíñu ni kasá'a-de. ⁸Jesucristo, chí ñin-ni káa-ya íku, jíin vína, jíin níí káni. ⁹Ma nátu'u iní-ro yá'a, yúan, jíin síin síin sa'an jáá. Chí ío va'a ja ná kéndoo ni'in iní añú-yo sá'a tu'un luu ío iní-ya, ko nasu jíin ndéyu já tú ní'in tíñu kuti núu ñáyivi chíñú'ún yúan. ¹⁰Káñava'a-yó ñin-ni altar. Te cháa kájatíñu iní ve'e ñii-ún, tú ká'io derecho-de ja kée-dé ja ío nuu altar-ún. ¹¹Chí yiki jíin kúñu kiti kája'ni-dé-ún kayú, kája'mu-de ichi fuera yuñúu. Te niñí kítí-ún, skívi sutu ñá'nu iní cuarto ij, yúan sokó-dé nuu-yá cuenta sikí kuáchi. ¹²Suni súan Jesús, ni ndo'o-ya íchi fuera yux'é, náva'a jíin niñí-yá te sándoo-ya ñáyivi. ¹³Núsáá te ná kenda-yó kí'in-yo núu-yá ichi fuera yuñúu, te ná ndó'o ta'an-yo jíin-yá ja káka'an ndíva'a-i sikí-yá. ¹⁴Chí yá'a tú káñava'a-yó ñin ñuu ja kéndoo níí káni, chí sua kándúkú-yó ñin ñuu ja cháa kue-ga. ¹⁵Núsáá te jíin íchi ní juña Jesús, te nene ná nákana

jaa-yó máá Dios, chí nátu'un iin ja sokó-yo núu-yá kúu. Chi ya'á kúu máá tú'un xiin tíñu ja sá'a yu'u kándaku ñi'in sí'ví-yá. ¹⁶Ma náa iní-ro sá'a va'a-ró, jíin ja kóto tá'an-ro, jíin sáva-ga-i, chí kúsií iní Dios sá'a ya'á, nátu'un ja á ni kasoko-ro iin nuu-yá. ¹⁷Ná chú'un iní-ro tú'un ká'an cháa kástá'an ichi núu-ro, te kuandatu-ro núu-dé, chí kándito-de añú-ro nátu'un kásá'a cháa ja níni nákuá'a-de cuenta. Nde'é náva'a kusii iní-de sá'a-de, te nasu ja nákuaka nuu iní-de, chí nú súan te tú ní'in tíñu ja kúu róó. ¹⁸Ná kakán ta'u-ro já'a-rí jíná'an-ri, chí a kájani ndija iní-ri ja kájani va'a iní añú-ri, chí kákuni-ri kaka jíñú'ún-rí jíin táka-ni tíñu. ¹⁹Te ká'an nda'ú téyí-ga-ri jíin-ró ja ná sá'a-ró súan, náva'a ná nájaa yachi-ga-ri nuu-ro. ²⁰Te máá Dios kúu I'a ndíso tu'un kuaká'nu iní, te ni naschakú-ya máá Jító'o-yo

Jesucristo ma'nú ndíyi. Te Jesús kúu pastor ñá'nu ndíto yóó nátu'un rií. Te onde jíin máá ñií contrato ní káni, ²¹na síyíja Dios róó, náva'a kuu sá'a-ró táka tíñu va'a, ndasa játa'an iní-ya. Te iní añú-ro ná sá'a-ya táka ja kúsií iní máá-yá nde'é-yá nuu, te onde jíin Jesucristo ná sá'a-ya-ún. Te nuu máá-yá ná nákana jaa-yó-yá ní káni ní kúia. Amén. ²²Ko ká'an nda'ú-ri jíin-ró jíná'an-ró ñáni, ja má kití iní-ro sá'a tu'un ká'an nda'ú-ri jíin-ró yá'a, chí ni cháa-ri iin tutu lúli yá'a nuu-ro. ²³Kuní-ri ja ná júku'un iní-ro ja á ni kenda ñani-yo Timoteo vekaa, te jíin cháa-ún jandé'é-rí róó te nú nchaa yachi-de. ²⁴Ná sándéé iní táka cháa stá'an ichi núu-ro, achi-ro kúni-de, jíin táka ñayivi ndóo. Te ñayivi núu Italia káka'an-i ja ná sándéé iní-ro. ²⁵Tu'un luu ío iní-ya ná kóo jíin táka róó jíná'an-ró. Súan ná kóo. Amén.